

POLETARAC

LIST OSNOVNE ŠKOLE "FRA LOVRO KARLAU"
LIVNO

Cijena 10 kn

Livno, ožujak 1999.

POLETARAC
List Osnovne škole "Fra Lovro
Karaula" LIVNO

Glavna i odgovorna urednica:

Gordana Cikojević, prof.

Tisak

"LIVNO-TISAK"

RJJEČ UREDNIŠTVA

Dragi naši čitatelji,

pred Vama je drugi broj POLETARCA. Kao što i sami možete vidjeti, list obiluje raznim temama i naslovima; vrvi Vašim literarnim i likovnim radovima, što nas osobito veseli. Mnoge Vaše radove ovom prilikom nismo mogli objaviti; no ne brinite, bit će još mjesta u narednim brojevima. Hvala na suradnji i - SURADUJTE I DALJE!

Uredništvo

KAZALO

Riječ uredništva	2
Valentinovo	3
Karneval.....	4
Crveni križ-Što je to?.....	5
Atmosfera u mom razredu	6
Razmišljam o... Ekologiji.....	7
Literarni radovi naših učenika	8
Haiku poezija	10
Moj učitelj	12
Moj najdraži predmet.....	13
Godišnja doba.....	13
Znameniti Livnjaci-Obitelj Jurkić	14
Iz našeg kraja.....	15
Biseri iz školskih klupa	16
Križaljka.....	16

VALENTINOVO

PRIČA O VALENTINOVU

U doba Rimskog carstva jedan je rimski car, kako bi na raspolaganju imao što više mladića-vojnika, zabranio sklapanje brakova. Među mnogima koji su se opirali toj odluci posebno se istakao svećenik Valentin, čovjek izuzetna duha i hrabrosti.

On se susretao s mladićima koji su željeli sklopiti brak i potajno ih vjenčavao s voljenim djevojkama u katakombama; podzemnim grobljima i skloništima prvih kršćana. Onima koji su se vjenčali darovao je crvenu ružu. Kada je za to saznao rimski car, naredio je da se svećenik Valentin uhiti i pogubi. Pogubljen je 14. veljače.

Mnogo godina kasnije, jedan rimski papa proglasio je Valentina svetim. Upravo se od tada dan njegova pogubljenja, 14. veljače, slavi kao Dan ljubavi i zaljubljenih, a crvena ruža je postala simbolom ljubavi, koji se za Valentinovo najčešće daruje voljenim osobama.

Martina Teklić, VIIa

LJUBAV

Kad u srce ti ude nepozvani gost
znaj da to je među vama most;
ljubav je tako čudna stvar,
u očima sjaji se veseli žar.

Bez nje sam kao riba bez vode;
srce bi mi uvelo da ona ode;
bez nje sam biljka bez sunca,
jer ona je veliki dio moga srca!

Saša Palić, VIId

LJUBAV JE...

*Ljubav - to su srca dva
koja su oduvijek zajedno kucala.
Ljubav - to je sreća ogromna,
u njihovim radosnim očima.
Ljubav - to su dvije riječi,
na njihovim usnama.
Ljubav - to su i gorke suze
poslije rastanka.
Ljubav - to je velika košara,
prepuna lijepih sjećanja!*

Katarina Krišto, VIId

ZAUVIJEK

Voljet ću te zauvijek,
i kad svijeća gorjeti prestane,
i kiše na oknu više ne bude.
Voljet ću te zauvijek;
i kad ružin miris nestane,
i plamteći oganj ugasne.
Voljet ću te zauvijek;
no možda ipak jednom prestat ću;
jer ni ja zauvijek postojati neću.

Žaklina Lučić, VIId

JA ZNAM

Ja znam za te skrivene poglede.
Ja znam za te ljubavne poruke.
Ja znam da me voliš,
a mislim da i ja volim tebe.

U mojim mislima samo si ti.
U mome srcu samo si ti.
Tvoje oči u srce diraju
poput zvuka gitare na mjesecini.

Antea Vukoja, VIId

VALENTINOVO

Danas je Valentinovo,
dan kada se mladi vole;
kad se sreća svakom smiješi,
pa su ljubavi pune i škole.

I srce danas brže kuca,
jer ljubav je važna stvar.
Zaljubiti se može i baka
u nekog djeda, premda je star.

Najljepše je kad se zaljube đaci
pa zaborave na knjige,
i dani im postanu topli i lijepi,
a muče ih samo slatke brige.

Marijana Perković, VIII d

Valentinovo je dan kad
ne želim biti sam...

Tomica Maganić, VI c

Nema ljepše ljubavi od
one koja život stvara!

Smail Vidimlić, VII a

ZALJUBLJENA

Oko nas more, sunce i kamen,
a u mom srcu veliki je plamen.
Skrivam pogled jer znam da me gledaš,
usne ti šapuću: zašto se ne predaš?
Priznajem samo u mislima svojim,
ljubav se zove imenom tvojim.
Od usana vrelih ostao je dah;
prekrivam se lišćem i pretvaram u prah...

Fahreta Jahjefendić, VI d

VALENTINOVO

14. veljače je Dan zaljubljenih;
zovemo ga Valentinovo.
Tada svaki dječak djevojčici
dariva mirisno cvijeće;
a ona njemu poljubac od sreće,
jer za Valentinovo
takav nikom dati neće!

Marijana Vidović, VI d

KARNEVAL

Karneval je veseli "festival" maskara koji traje dvadesetak dana. Početak karnevala teško je odrediti, jer u raznim krajevima počinje u različito vrijeme. Negdje je to sredinom siječnja, negdje krajem, a negdje pak odmah nakon blagdana Svetih triju kraljeva. Zajednički im je jedino završetak; u svim krajevima vrijeme karnevala završava početkom korizmenog razdoblja, tj. Pepelnicom ili Čistom srijedom.

Jeste li se ikad zapitali otkuda dolazi naziv KARNEVAL? Taj naziv je vrlo star; dolazi još iz stare Grčke. Naziv carrus navalis na latinskom jeziku označavao je kola-brod; posebnu vrstu kola koja su se izrađivala za svečanosti proljetnog dolaska grčkog boga vina i prirode Dionisa. Taj običaj slavljenja svečanosti u čast bogu Dio-

nisu i buđenja prirode nakon duge zime od Grka preuzeli su i stari Rimljani. A od Rimljana su ga pak preuzeli kršćani. Pri tom je svečanost svatko prilagodio svojem načinu slavlja. Zajedničko im je bilo jedino - maskiranje, što se održalo i dan danas.

Karneval u raznim krajevima ima i različito ime; npr. mesopust, fašnik, poklade, mesojeđe i slično. Karnevalom se nazivala i krpna lutka (koju u našem kraju zovu Krnje) koja se spaljuje na kraju karnevala, pošto joj je suđeno zbog raznih grijeha koje je počinila prema ljudima. Spaljivanjem Princa Karnevala završava posljednja karnevalska svečanost.

KARNEVAL

Karneval je vrijeme veselja,
zabave i maskiranih odijela.
Ljudi se maskiraju
u medvjeda, pticu, slona.
I sve je puno zabave,
šale i šarenih balona.
Ljudi bi voljeli da to dugo traje,
al on nastupi tri dana,
i ode dalje!

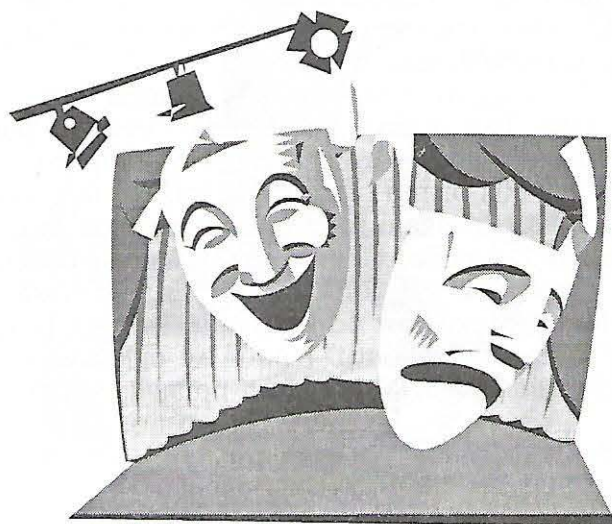
Lucija Čaran, Via

KARNEVAL

Jaše slon čovjeka,
kao starog magarca.
Nisu stigli reći buu
već samo auuuuu!

Ide medvjed ulicom,
vodi ribu udicom.
Druga riba čeka bus,
baš ko zadnji oksuz!!!

Senad Ključo, Via

CRVENI KRIŽ - ŠTO JE TO?

Rijetko tko danas ne zna za organizaciju Crvenoga križa. Za njeno postojanje i svesrdnu pomoć koju pruža u ratu i u miru, kao i za njen osnutak zaslužan je Švicarac Henry Dunant. Rođen je 8. svibnja 1828. pa se taj datum slavi u čitavom svijetu kao Dan Crvenog križa.

Crveni križ je osnovan u Ženevi 1863. To je organizacija koja pomaže svim ljudima, bez obzira na ljudske raznolikosti kao što su nacija, vjera ili boja kože. Poznata Nobelova nagrada za mir čak je četiri puta dodijeljena organizaciji Crvenog križa. Danas Crveni križ postoji i djeluje u 118 država.

U tisućama škola diljem svijeta članovi podmlatka Crvenog križa daju aktivan doprinos ovom pokretu. Članovi podmlatka

uče o programu i djelovanju Crvenog križa u svojoj zajednici.

Omladinski program Crvenog križa u našoj školi donesen je sredinom prošle godine. Obogaćen je s mnogo aktivnosti koje omogućavaju pomoć ljudima koji trebaju podršku i pomoć u lokalnim zajednicama.

Cilj programa je upoznavanje sa sedam osnovnih načela Crvenog križa, a to su: humanost, neutralnost, nepristranost, neovisnost, jedinstvo, univerzalnost i dobrovoljnost.

Podmladak naše škole broji 27 članova, a vodi nas nastavnik Berislav Šeremet. Sastajemo se u slobodno vrijeme kako bismo razgovarali i raspravljali o temama vezanim uz Crveni križ. Tako kroz razgovor,

igru i druženje upoznajemo ciljeve ove organizacije. Uz pomoć lokalnog ogranka Crvenog križa pomažemo ljudima naše općine kojima je potrebna pomoć.

Učenici naše škole koji trebaju bilo kakvu pomoć mogu nam se slobodno obratiti. To može biti pomoć u materijalnom obliku ili

ako želite o samo razgovarati o bilo kakvom problemu, mi smo tu; obratite nam se!

Za podmladak Crvenog križa naše škole:

Ivana Dodig VIIIc i
Martina Maros VIIa

ATMOSFERA U MOM RAZREDU

Čim zazvoni školsko zvono za kraj sata, atmosfera u mom razredu je odmah življa. Tijekom tih pet minuta premještamo se u drugu učionicu i nastavljamo sa započetom galamom.

Zvono se oglasilo za početak sata, no mi ništa ne čujemo ili se bar tako pravimo. Atmosfera je i dalje živa, galama se i dalje ori našom učionicom. No jedna se skupina učenika ipak izdvaja kao najglasnija a među njima sam i ja. U tih nekoliko minuta atmosfera je odlična, premda je u učionici malo zagušljivo. No nama baš ništa ne smeta jer smo svi udubljeni u naše razgovore, iako to i nisu razgovori već galama u kojoj ne znaš tko što priča ni kome se obraća. Ipak, mi se divno razumijemo.

Najgori je nastavnikov dolazak. On uđe u učionicu i nikoga od nas ne zatekne na svom mjestu. Tad počinje uobičajena "prodika" pogotovo kad smo kod razrednice. Naravno, tada je atmosfera posve drukčija nego na odmoru. U zraku se osjeća napetost dok razrednica priča o tome kakvi bismo trebali biti. Iako to nije onakva napetost kakva vlada kad razrednica ili ostali nastavnici pružaju ruku prema imeniku. Tada su lica učenika ozbiljna, puna strepnje, dok mole "samo da ne otvori baš mene!". Takav je početak sata.

Kako se približava kraj sata, atmosfera biva sve opuštenija, osjeća se neko olakšanje u zraku, jer opasnost od ispitivanja sve više iščezava. Svak pogleda na sat kada će sat završiti, kad će konačno zazvoniti. I onda se oglašava zvono, graja biva glasnija, ponovno selimo u drugu učionicu. I tako, iz sata u sat, ponavlja se isto. Takav je đачki život.

Ivana Dodig, VIIIc

RAZMIŠLJAM O...

EKOLOGIJI

Koliko ljudi danas obolijeva od raznih bolesti kojima je uzrok nečist zrak? Mnogi ljudi još nisu svjesni da zanemarivanje okoliša zapravo znači izumiranje i čovjekove i životinjskih vrsta, pošto nitko na Zemlji ne može živjeti bez kisika.

Kad bi životinje i biljke znale govoriti, za sigurno bi nam rekli da smo okrutni i bezobzirni; Zemlja ne pripada samo čovjeku. A kad bismo svi mi više pazili gdje odlažemo smeće, svijet bi bio čišći; predstojeće tisućljeće i naša budućnost mnogo vedriji i svjetliji, livade bi bile pune cvijeća. . .

Zato molim sve učenike da malo razmisle o okolišu i njegovoj čistoći, da bolje paze na svoje ponašanje i svoj odnos prema čistoći okoliša. Samo tako možemo sačuvati okoliš za budućnost, svoje zdravlje kao i zdravlje drugih ljudi.

Mirela Đonlagić, VIIIb

Razmišljam što to nije u redu s našim Rokolišem. Ništa zapravo nije u redu. Smeće je na svakom koraku, nekad divna šetališta pretvorena su u deponije smeća koje uzrokuju razne zarazne bolesti. A nitko nam nije kriv nego mi sami. Ljudi! Mi možemo i moramo biti bolji prema svom okolišu, jer ćemo neodgovornim ponašanjem dovesti u pitanje opstanak i život ljudske vrste kao i svih ostalih vrsta na Zemlji.

Samo malo dobre volje i naš okoliš bi se ponovno mogao zazelenjeti, procvjetati i zamirisati. Problem čistoće okoliša najvažniji je problem i trebali bismo ga, prije svega, ozbiljno shvatiti i što prije proraditi na njegovom rješenju...

Velid Duran, VIIIb

Dok sjedim s olovkom u ruci i razmišljam Do okolišu, pogled mi luta kroz prozor učionice. Već okoliš oko naše škole daje mi mnogo povoda za razmišljanje. Shvaćam koliko problema s onečišćenjem ima moj grad. Pored škole teče Bistrica koja se kupa u - smeću. A ne tako davno bila je ponos moga grada.

Smatram da to sebi nismo smjeli dopustiti. Ali mi nismo ni svjesni svojih postupaka kojima ugrožavamo prirodu oko sebe. Ponekad se nađe netko tko pokuša nešto

poduzeti, ali sve ostaje uglavnom na pokušajima. Pitam se: što će biti sutra?

Ivana Kuliš, VIIIb

Što to ja, kao pojedinac, mogu doprinjeti Sokolišu? Malo. Ali organizirane ekološke sekcije, u školi (za učenike) ili izvan nje (za građane) mogu mnogo više. Gotovo sve dijelove grada ljudi su pretvorili u smetišta, a da to uopće nisu ni primjetili!?

Ivana Bobetić, VIIIb

LITERARNI RADOVI NAŠIH UČENIKA

BROJEVI

Sjedimo u školskoj klupi,
s ploče nas gledaju brojevi glupi.
Kredom po ploči švrljamo,
spužvom brišemo kad zabrljamo.
Brojeva stvarno mnogo ima,
čak i kad je ljuta zima.
No kad ljeto zlatno dođe,
svaka brojka na odmor pođe.
A klupe tada ostaju prazne,
dok mi radimo gluposti razne.
Ali, školska godina nova će doći,
i mi ćemo ponovno u školu poći.
Opet ćemo sjesti u školske klupe
i gledati na ploči brojeve glupe!

Ivana Dodig, VIIIc

MORE

*Promatrao sam more kako se pjeni,
u tajanstvenoj modroj sjeni.
I njegove silne vale,
velike i male;
a na njegovom pustom žalu
vidio sam jednu pticu malu...*

Goran Pravdić, VIIIId

CVJETIĆ ŽUT

Iz daljine, uz poljski put,
vidim jedan cvjetić žut.

Bez kapice, bez šešira,
ostao je, jer ga svatko dira.

Baš je sladak cvjetić taj,
procvao uz ptičji gaj!

Lucijana Mostarac, VIIIc

ŽIVOT JE...

**Život je rijeka što presuši,
život je svijeća što se ugasi.
Život je sat što zastane,
život je sunce
što iza planine nestane!**

Ivana Čečura, VIIIId

LJUBAV MORA I SUNCA

*Udvaralo se more suncu,
od zore do mraka.
Sunce darivalo moru
zlato svojih zraka.
A kada se ugasio dan,
sunce je sišlo u morski stan!*

Anamarija Puđa, Vc

NEBO

Nebo je ravno beskrajno igralište,
po kojem sunčeva lopta klizi
u veseloj igri s balonima.
Nebo je postelja
u kojoj spavaju oblaci;
i staza po kojoj burni vjetar plovi.
Nebo je cirkuska najveća šatra
pod kojom noću najljepše priredbe
daju snovi.

Martina Ivković, VIa

OLOVKE

*Olovke šarene
s gunicama na vrhu,
vesele se u dječjim rukama.*

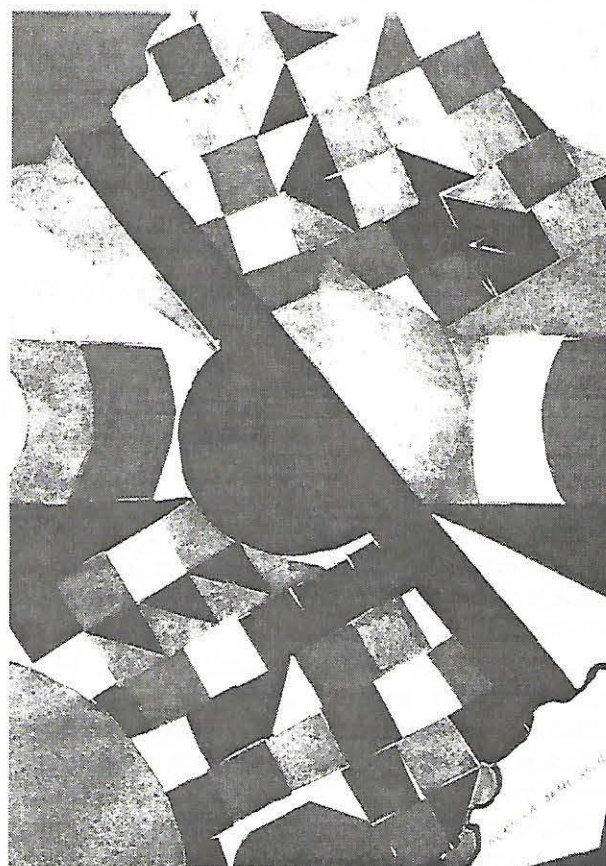
*Prvo šaraju krivudave crte,
pa zatim već slova lijepa.
A sada već ugovore potpisuju
i poslove sklapaju.*

Ivan Romić, VIc

LJUBAV JEDNOG LJETA

Jedan zagrljaj ovog ljeta
jedan poljubac ovog ljeta.
Jedna ljubav tako sveta,
kao ptici njena krila,
tako nam je sveta bila.
Sunce, rijeka, pogled, smijeh.
Nijedna naša misao ni riječ nisu grijeh.
A sada, što mi je ostalo?
Nema ni tebe, ni ljubavi naše,
jer sve to ovog ljeta bijaše.
Jedan zagrljaj ovog ljeta,
jedan poljubac ovog ljeta.
Ovog ljeta...

Adrijana Buljan, VIIIc

DJETINJSTVO

Moje djetinjstvo je odletjelo na krilima ptice,
poput jabuke rumene ono je ocvalo.
Kao janje koje u polje je skoknulo,
i poput kapljice rosne nestalo.

Možda je samo pobjeglo s potokom šumnim
što niz travnate ravnice vijuga.
A kako je moglo i kako je smjelo,
kad meni ništa, baš ništa reklo nije?

Gdje je moje djetinjstvo?
Može li se, poput sunčeve rumeni, vratiti
i sva jutra moja pozlatiti?

Nešto mi kaže: potrči za njim!
Možda ćeš ga stići!
Možda ćeš shvatiti:

ono što ti je djetinjstvo jednom dalo,
nikada mu nisi znala vratiti!

Martina Ivković, VIa

MOJA DOMOVINA

Crveni makovi u žitu,
bijeli jorgovani u mom vrtu,
plave rijeke u mom polju.
Mnoštvo crveno-bijelih kamenčića
ispranih bistrinom Bistrice
koja teče središtem mog grada:
TO JE MOJA DOMOVINA!
U svoj ljepoti toj nalazi se moj dom.
Zato domovinu nosim u sreću svom.

Željko Šesto, VIc

NEŠTO IZMEĐU

Tko su ti blijedi dječaci
sa sunčanim pjegama u očima,
što na raskrsnici gnjave prolaznike sa:
"Striko, molim vas jednu marku."
Ako ste se zaželjeli ljubavi,
sjetite se svojih umrlih...
Dođite na prvu željezničku postaju;
istovar uglja počinje u deset.
Pokazat ću vam kako počinje karijera.
Jer dosta je strašnog rata
u kojem nevino dijete strada.
Dosta je bilo suza u očima
i straha u dugim noćima.
Dolaze nova, bolja vremena.

Sineida Đeldum, VID

MOJA MAJKA

Kao ljiljan bijeli
i šarena ciklama,
tako nježna, tako lijepa
moja je mama.

Ko topla perina
topla je i moja majka;
a kad me cjeliva
čini mi se kao bajka.

Ona je kao voćka na kiši,
kao potok što žubori;
ima jedno dijete
koje je jako jako voli!

Anamarija Puda, Vc

HAIKU POEZIJA

Za one koji to još ne znaju, HAIKU
poezija je nastala u Japanu. To je
jednostavna i sažeta pjesma koja se
sastoji od svega tri stiha i najčešće 17
slogova. Taj se oblik pjesništva vrlo brzo
proširio izvan granica Japana, pa danas
postoji u cijelom svijetu. Haiku poezija
najčešće govori o prirodi, godišnjim dobima i
osjećajima.

I učenici naše škole okušali su se u stvaranju
haiku poezije. Evo najuspješnijih!

SUNCE
Čitavoga dana grije
pa se za
oblak skriva ...

Josipa Crnjac, VIa

PAHULJE

Pahulje male
s neba su pale
da se s djecom raduju!

Vildana Ključo, VIa

ZRAKA

Posljednja sunčeva zraka
u dvorište se skrila
sama...

Martina Ivković, VIa

KNJIGE

Jedna na drugu
nasloniše se knjige;
slatko drijemaju.

Valerija Vidović, VIb

MUNJA

Munja sijeva
nebo drijema.
Sunca nema.

Ivana Gotovac, VIa

LJETO

Sve blista,
sve je kao san;
rodio se novi dan.

Nermina Halapić, VIb

BOJE

Boje razne
u proljeće se pojave
pa slave!

Josipa Crnjac, VIa

PROLJEĆE

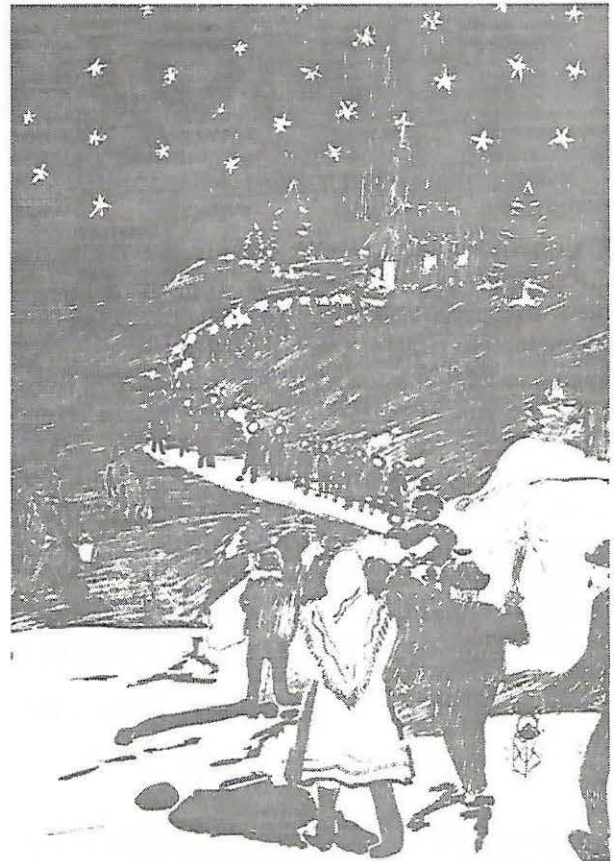
Sunce grije,
grane pupaju,
oblak se krije.

Ivana Gotovac, VIa

SUNCOKRET

Suncokret svoju glavicu
opet je okrenuo
suncu.

Valerija Vidović, VIb

LIVANJSKO POLJE

Zlatno polje
pored Livna se
smjestilo.

Martina Ivković, VIa

BOJE PROLJEĆA

Proljeće je;
trave se zelene
a cvjetovi rumene...

Josipa Crnjac, VIa

PEJZAŽ

Visoke planine.
Borove šume.
Umorni oblaci.

Adis Burza, VIa

SNIJEG

Sniježi;
drhtav od nježnosti,
snijeg spava na boriću...

Ivana Cvitanović, VIb

MOJ UČITELJ

MOJ UČITELJ

Dobrota mog učitelja navela me da sada pišem svako dobro o njemu. Prvoga dana nastave mislio sam da je strog, ali naprotiv, bio nam je jako dobar.

Nižega je rasta, sijede kose i naboranog lica. Uvijek je nosio pulover i tamne hlače. Kad bismo imali neki problem, rado bi nam pomogao. U naša srca unosio je toplinu, jer je imao poseban odnos prema nama; svemu je pristupao na humorističan način.

Prošlo je oko tri godine od oproštaja s mojim učiteljem, a već je moj mali brat njegov učenik.

Saša Palić, VIIId

MOJ UČITELJ PAVO

Moj učitelj Pavo je stariji čovjek, višeg rasta. Dobre je duše i uvijek se puno zalaže za učenike koji slabo uče. I meni je puno pomogao. Kad sam došao u drugi razred slabo sam učio. Mama me htjela vratiti u prvi razred, ali moj učitelj nije dao. Pomagao mi je pri učenju pa sam se popravio. U mene je imao povjerenja, jer mi je povjerio spremanje dnevnika.

Učitelj Pavo je vozio juga. Uvijek je bio lijepo i uredno odjeven u veste raznih boja i izglačane hlače. On nije samo dobar učitelj već i pedagog koji zna pomoći svakom svom učeniku. A prije svega on je dobar čovjek.

Nikada neću zaboraviti svoga učitelja Pavu. Da nije bilo njega ja bih sada bio u šestom razredu. Kada smo se opraštali od učitelja bilo mi je jako teško.

Dragan Čokić, VIIId

MOJA UČITELJICA

Sve do četvrtog razreda učila me učiteljica Miroslava Tadić. Ona je vesela žena, smeđe kose i smeđih očiju. Srednjeg je rasta. Njeno je lice uvijek nasmijano.

Moja se učiteljica uvijek lijepo odijevala. Podjednako je voljela sve svoje učenike i sve nam je građivo lijepo objasnila. Ponekad, kad smo bili neposlušni ljutila se na nas, ali ja joj nikada nisam zamjerila. Sve naše probleme uspješno je rješavala. Bila je jako dobre duše i svakome je pomagala.

Kad bi se razboljela, zamjenjivali bi je drugi učitelji, no dani bez učiteljice bili su tužni. Zahvaljujem učiteljici što me mnogočemu naučila i nadam se da će i ostalu djecu naučiti ovako dobro kao što je naučila mene.

Zana Ljubunčić, VIIId

MOJ UČITELJ

Ušli smo u razred nestrpljivo očekujući svog prvog učitelja. Svi smo očekivali da će doći stariji, strog učitelj, ali smo se prevarili. Kad je učitelj napokon ušao u razred, primjetio je da smo ga se prepali.

Predstavio se imenom Josip Čelar i rekao da se nemamo čega bojati jer on neće biti strog prema nama. Učitelj je bio srednjih godina; srednjega rasta, proćelav, a imao je sjajne crne brkove. Na sebi je imao lijepo crno odijelo ispod kojeg se vidjela bijela košulja.

Prema nama se odnosio kao da nam je otac. Poštovao nas je kao što smo mi poštovali njega. Za mene je bio dobar i kao učitelj i kao čovjek i nikada ga neću zaboraviti.

Medin Čupo, VIIId

MOJ NAJDRAŽI PREDMET

Volim sve predmete. Svaki predmet sadrži određeno znanje i svaki me posebno upućuje u svoj zanimljivi svijet. Ipak, posebno volim hrvatski jezik, jer računati i crtati ne moram baš svaki dan, a družiti se s ljudima moram i trebam svakodnevno.

Hrvatski jezik me upućuje u jedan poseban svijet. Omogućuje mi da ulazim u ljudske duše i osjetim kako se određeni pisac osjećao u vrijeme stvaranja svog djela. Čitajući njegovo djelo saznajem je li bio tužan, veseo, ljut ili tajanstven... Njegove me priče vode u daleke zemlje, u prošla vremena, u malene trošne kolibe, u kraljevske palače; pod more, u svemir i u školske klupe. S njegovim junacima doživljam svakojake zgrade i nezgrade, prolazim životnim bespućima od davne prošlosti do daleke budućnosti.

Pored zanimljivih priča volim i pravilno govoriti. Mislim da je pravilan govor i snalžljivost u govoru dobra podloga za svaki predmet i druženje s ljudima. Hrvatski jezik volim i zbog svoje nastavnice hrvatskoga jezika, koja prema nama učenicima ima majčinski odnos. Neosjetno i lagano, svoj nam je predmet unijela u dušu.

Uvijek ću voljeti hrvatski jezik i uvijek ću se rado sjećati svoje učiteljice i nastavnice koje su mi u srce usadile ljubav prema tom predmetu.

Miralem Burek, VIc

Moja najdraži predmet je hrvatski jezik. Volim ga zbog šarenila gramatike, zbog besmrtnih pjesnika i moje nastavnice. Još mi je draži kada znam da je od stoljeća sedmog hrvatski jezik trpio nepravde i doživljavao promjene.

Ljubav prema hrvatskom jeziku stekao sam već rođenjem. Mama me učila prvim riječima; čitala mi prve bajke i priče. A moja me nastavnica naučila da kralju Zvonimiru trebamo zahvaliti na našem pismu, te da je Bašćanska ploča svetinja naša i kolijevka hrvatskoga jezika.

Moja nastavnica Mira Duvnjak je riznica znanja iz hrvatskoga jezika. Tiha je i skromna; s puno žara pripovijeda o svom predmetu. Sve što kaže pretvara u pjesmu. Njen se meki glas poput slapa rastače učionicom. Kod nas, svojih učenika, razvija smisao za literarno stvaranje. Njen osmijeh nije skup, a tako je lijep. Često nam oprašta zbog našeg neznanja i nestašluka. Prenijela nam je dio svoga znanja i na tome smo joj zahvalni.

Možda jednog dana netko bude tako dobar da zauzme njeno mjesto. A sve do tada joj želim mnogo zdravlja i dobrih učenika!

Danko Rimac, VIc

GODIŠNJA DOBA

ŽUTA JESEN

*Jesen hoda žuta,
u mnoštvu obajenih kaputa:
crvenih, zelenih, zlatnih,
putova pomalo blatnih.*

*Šuma se sramišto je gola,
listovi padaju od bola.
Dok nebo para munja,
u majaj sobi miriše dunja.*

Mirela Muharemspahić, Vd

ZIMSKA ČAROLIJA

*Tiho, tiho pahuljica s neba pada
i budi se u meni nova nada.
Jeleni i sanjke zrakom čarobno lete,
usrećujući svako dobro dijete!*

Jurica Periša, VIIIc

JESEN

Ljeto prolazi,
jesen dolazi.
Lišće žuti;
a ja šutim.
Kao zaliven,
lišćem pokriven.

Muharem Šehić, VIa

JESEN

Jesen je stigla na seoskim kolima. Izvadila je razne kutije u kojima su bili kistovi, četke, lakovi i boje. Jesen je počela marljivo raditi. Prvo je ušla u voćnjake. Šljive je obojala u ljubičasto, jabuke u žuto i crveno, a lišće zlatnom bojom.

Kad najednom, nebo se smrklo. Haljina koju je nebo jutros obuklo počela je dobivati crne mrlje. Počelo je kišiti. Kiša je saprala sve one lijepe boje kojima je jesen ukrasila prirodu. Ali jesen se nije predala. Odjurila je u neko drugo selo...

Suzana Mihaljević, VIa

SVE ZBOG PROLJEĆA

Što sve jedno drvo ne čini
da ga dotakne proljeća dlan!
Ljuljuška ptice na pomrčini,
da prve cvrkutom najave dan.

Što sve livada ne čini
da bi se svidjela proljeću!
Vježba cvjetove na mjesecini,
da zanosnije pod suncem šeću.

Tea Josipović, VIa

PROLJEĆE STIŽE

U zelenoj travi odjednom se javi
cvrčak mali
i glasno viče
da proljeće stiže.
I gle čuda;
odjednom vrt je prepun
sunca i cvijeća.
Prvi kos već pjesmu pjeva,
a ljubica mala sve pozorno gleda.
Proljeće stiže...

Lucijana Mostarac, VIIIc

ZNAMENITI LIVNJACI

OBITELJ JURKIĆ

Obitelj Ante i Luce (rođene Đogić) Jurkić je bila poznata livanjska obitelj koja je živjela na Feri. 1886. godine rodila su im se dva sina, blizanci Mirko i Gabrijel. Tada još nitko nije ni slutio čime će se baviti dvojica dječaka i na koji će način postati znamenitim.

Prvi je rođen Gabrijel. Osnovnu školu je uspješno završio u Livnu i upisao trgovačku školu. No 1902. prebacuje se na građevinsko odjeljenje srednje Tehničke škole u Sarajevu. Na sveopće iznenađenje svijeta koji su ga poznavali, 1904. iznenada napušta školu i vraća se u Livno. Tu nastavlja svoje ranije započeto slikanje. Učio je sam, bez učitelja, oslanjajući se samo na svoju nadarenost. Tražio je od vlasti stipendiju da bi mogao studirati slikarstvo u Rimu ili Beču, no nije je uspio dobiti. Stoga je sam, o vlastitom trošku, krenuo u Zagreb kako bi učio privatno, od poznatih slikara Crnčića i Cikoša, na čiju se umjetničku školu upisao. Uzdržavao se uglavnom prodajom svojih slika. Pred kraj školske godine položio je prijemni ispit na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču, gdje je nastavio studij slikarstva. Svi su odmah uočili njegov veliki talent. 1917. oženio se književnicom Štefom Fialkom. Nisu imali djece. Živjeli su skromno, tiho i mirno, najprije u Sarajevu, a zatim su se vratili u Livno. Bili su veliki vjernici, što je smetalo komunističkoj vlasti, pa su zajedno trpjeli mnoge pritiske i nedaće. Zbog toga su utočište potražili u Samostanu Gorica u Livnu, gdje su samozatajno živjeli sve do smrti. Samostanu Gorica Gabrijel je ostavio preko 200 svojih prekrasnih slika, 6000 crteža i skica kao i sve svoje osobne stvari. Te slike možemo razgledati u pinakoteki galerije Samostana Gorica. Gabrijelov mlađi brat, Mirko, istakao se kao pedagog, učitelj i pisac. Govorilo se: što je Gabrijel na platnu, kistu i paleti, to je Mirko na papiru i peru. Osnovnu je školu završio u Livnu, a dalje se školovao u Sarajevu, Leipzigu, Beču i Jeni. Živio je u Sarajevu, Derventi i Dubrovniku, radeći kao profesor Učiteljskih škola i oblasni nadzornik. Rano se počeo baviti književnošću, surađujući u mnogim listovima. Pisao je uglavnom o zavičaju, livanjskom kraju, s posebnom ljubavlju. Posebno je bio nadaren za opis krajolika, pa je s nevjerojatnom lakoćom opisivao sve ljepote livanjskog kraja. U svoja djela često je unosio elemente folkloru svog zavičaja. I on se, poput brata Gabrijela, našao u nemilosti komunističke vlasti, pa se povukao u osamu. Umro je u Zagrebu, 1965. u osamdesetoj godini života. Za sobom je ostavio mnoštvo zanimljivih djela kao npr. zbirku priča "Iz Završja", pripovijetke "Udesi", "Dika", "Na sniježnim putovima" i druge.

Gabrijelova supruga Štefa također je bila književnica kršćanskog nadahnuća. Ona je rođena u Cazinu. Njen otac, sudac Emanuel Fialka bio je Čeh, a majka Olga (rođena Mihačić) Hrvatica. Otac je često mijenjao mjesto službovanja pa je obitelj Fialka često selila. Osnovnu je školu Štefa tako završila u Bijeljini, a dalje se školovala u Sarajevu. Studij njemačkog i francuskog jezika završila je u Grazu. Štefa je neumorno pisala sve do 1945, kada je, pod pritiskom komunističke vlasti, naglo zašutjela. Bila je vrlo nadarena. Poznatiya njena djela su: romani "Petnaest tornjeva", "Sveta Katarina Sijenska", "Plašt malog križara" i "Čipke"; pripovijetke "Nevidljiva kraljica" i zbirka pripovijedaka "Legenda u bojama".

Gabrijel, Mirko i Štefa dali su nesumljivo veliki doprinos livanjskom kulturnom životu. Nažalost, prošla ih je vlast nepravedno zanemarila i potisnula. Danas o veličini svakoga od njih dovoljno govore njihova djela, koja su ih otela svakom zaboravu.

IZ NAŠEG KRAJA...

TRI LIVANJSKA BISERA

Malo koji grad ima tri prelijepa bisera kao moje Livno. To su livanjske rijeke: Bistrica, Žabljak i Sturba.

Bistrica izvire u samom gradu, ispod strmih stijena brda Bašajkovca. Njen izvor se zove Duman. To je prelijepo mjesto. U blizini izvora nalaze se dvije vodenice u kojima se i danas melje žito. Na Bistrici još postoje tzv. stupe, mjesta na kojima se peru i valjaju ćebeta i jambolije. U blizini svog izvora, Bistrica je još uvijek čista i bistra rijeka. Puna je ribe, osobito pastrve. Premošćuje tri mosta iz turskog i austrijskog doba. Ljepotom se osobito ističe most u Prikorici, s kojeg se pruža prekrasan pogled na Bašajkovac i okolicu. U blizini mosta se nalazi staro kupalište Mali i Veliki bent. Tu se i danas djeca okupljaju na igru i kupanje.

Rijeka Žabljak izvire nedaleko grada, u podnožju brda Orlovača. Nizvodno od izvora nalazi se prostrana livada zvana Carev dolac, koja je omiljeno izletišta učenika livanjskih škola. Žabljak je čista i bistra rijeka, puna raznovrsne ribe, što često privlači ribiče. Na Žabljaku također postoji nekoliko mlinova. Jedan od najpoznatijih je Čulin mlin na samom izvoru.

Treći livanjski biser je rijeka Sturba. Ona izvire sedam kilometara daleko od središta moga grada. Vrlo je bistra; njena je voda pitka i zdrava gotovo duž cijeloga toka. Živi svijet u Sturbi je raznovrstan, a njena se voda smatra ljekovitom. Na Sturbi postoje mnoga kupališta, poput Crne stine ili Kelavina mlina, koje nosi ime po starom mlinu obitelji Kelava.

Naše su rijeke naše bogatstvo. Sve tri livanjske rijeke gube se u prostranstvu plodnoga Livanjskog polja. Nedavno je završeno čišćenje Žabljaka od posljedica zagađenja u vrijeme rata. Livnjani se ponose svojim rijekama.

Antea Vukoja, Vid

LJEPOTAN NA BISTRICI

U povijesnim izvorima se ne spominje, ali se može pretpostaviti da je most na rijeci Bistrici, kojih stotinjak metara od izvora zvanog Duman, sagrađen krajem 17. ili početkom 18. stoljeća.

Prema narodnom predanju, podigli su ga tabaci (kožari) čije su se tabhane (radionice) nalazile u neposrednoj blizini ovog mjesta. Svod mosta je sagrađen od precizno obrađenog kamena, pretežno krečnjaka, a manjim dijelom od sadre. S obzirom da je Livno od davnina bilo poznato po klesarima, vjerojatno je da su ovaj most gradili isključivo domaći majstori.

Važno je istaknuti da poznati putopisac Evlija Čelebija nigdje ne spominje lijepi kameni most s

dva luka, što znači da je izgrađen poslije njegovog boravka u Livnu. Danas se oko mosta, umjesto starih vodenica, nalazi mnoštvo zgrada koje svojom upadljivom fasadom i stilom gradnje odudaraju od graditeljskog stila stare livanjske ćuprije.

Na rijeci Bistrici bilo je više kamenih mostova. U novije vrijeme, a posebno između dva svjetska rata, most je nekoliko puta popravljn, ali su ga ti popravci više nagrdili nego što su mu pomogli da se održi. Možda most na Dumanu i nije bio najljepši, ali se jedini sačuvao. Stoga taj jedini spomenik takve vrste u Livnu traži da mu se posveti izuzetna pozornost i zaštita.

Irma Španja

KLETVE

Osim lijepih običaja našeg livanjskog kraja postoje i oni malo manje lijepi, kao na primjer kletve i proklinjanja. Još od davnina, u jezicima svih naroda svijeta, postoje kletve. Najstarije kletve u povijesti hrvatskoga jezika nalazimo još na Bašćanskoj ploči i nadgrobnim spomenicima stećcima.

Iako njihov sadržaj nije uvijek komičan ni uhu ugodan, pošto ljudski um može smisliti najneugodnije i najružnije kletve što ih možemo zamisliti, one su oduvijek imale "svoju uloga" u društvu. Jednima su služile kao "podštapalice" po kojima su bili prepoznatljivi u društvu (i pri tom gubile svoju stvarnu namjenu), dok su drugima dobro došle prilikom bučnih "susjedskih" svađa...

Je li kletva doista samo proklinjanje? Žele li oni koju kunu druge tim drugim ljudima doista neko zlo ili je to samo izreka, običaj? Prosudite sami!

A učenici VIIc razreda naše škole dali su se u potragu za najčešćim kletvama livanjskoga kraja. Evo što su sakupili!

NAJČEŠĆE KLETVE LIVANJSKOGA KRAJA:

Vrazi te odnili!

Bog ti belaj ne do!

Bog te luđa vidio!

Đavli ti čupe odnili!

Eto te ne bi đavli!

Da Bog da te sunce ne ogrijalo!

Vrana ti mozak popila!

Spržio te grom!

Izlio se ti!

Dabogda te voda odnila!

Prisilo ti da Bog da!

Bisan ti hodo!

*Prikinuo te poganac!
 Nenadna te opasala!
 Grlica te udarila!
 Ne digo se ti više!
 Bog te u šumu okreno!
 Dabogda konj posto!
 Ne jio ti nikad više!
 Ubio te grom iz vedra neba!
 Nesrića te odnila!
 Đavo s tobom gloginje mlatio!
 Poplava te izbacila!
 E u zemlju propo!
 Vuci te izili!
 Psi te pojili!
 Ne do Bog ti svoju pamet imala!
 Đavo na tebi sol gono!
 Crivim se svojim opaso!
 Manjeg te kopali neg si se rodio!
 Sve ti venilo nos ti raso!
 Jezik ti se zapetlja da Bog da!*

Darko Karaula, Jelena Gotovac,
 Gabrijela Palinić, Ivana Sužanj,
 Ivica Marinčić, Lejla Kokanović i
 Amela Pekić

BISERI IZ ŠKOLSKIH KLUPA

I.

Nastavnica: Kakve su riječi enklitike i proklitike?

Učenik (VIII. razreda!): Kondicionalne!

II.

Nastavnica: Što je predikat?

Učenik: To je sve ono što je u Josipovoj bilježnici potertano s dvije crte!!!

III.

Nastavnica: Kako glasi naziv za stanovnika Ogulina?

Učenik: Oguljen!

IV.

Nastavnica: Kako se još zove životinjski i biljni svijet?

Učenica: Flora i flauta!

V.

Nastavnik: Što je obuo mačak iz naše priče?

Učenica: Noge!

VI.

Nastavnica: Pase li puž barnjak travu i na koji način to čini?

Učenik: Pase, pase... škragama...

VII.

Nastavnik: U TV prijammniku, za razliku otprije, postoji sve živo i mrtvo.

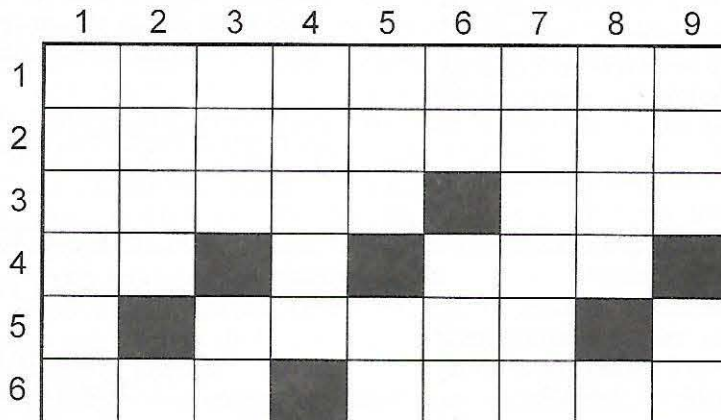
Učenik: Ima, ima; sa Kosova!

VIII.

Nastavnica: Kako se zove strofa sastavljena od tri stiha?

Učenik: Torcida!

KRIŽALJKA

Autor:
 Saša Palić, VIII d

VODORAVNO:

1. Fakultetski smjer
2. ?
3. Napustiti (prostoriju); Ovamo
4. Pokazna zamjenica; Osobna zamjenica
5. Grupa, tim
6. Ograđeno mjesto za ovce; Onaj koji baca

OKOMITO:

1. Ukrasni pridjev
2. Domaća životinja; Okrugli samoglasnik
3. Oliver od milja; On (njem.)
4. Bratov sin
5. Otimir od milja; Inicijali Ivana (Iko) Buljana
6. Auto oznaka za Makarsku; Djed (njemački)
7. Stanovnik Irana
8. Rupa, raka
9. Aleksandar od milja; Skraćenica za račun